

Załącznik 2. Czas pracy nauczyciela (art. 42 ustawy Karta Nauczyciela)

W zakresie dotyczącym czasu pracy nauczycieli, zmianie uległy przede wszystkim niektóre przepisy art. 42 KN. **Wchodzą one w życie z dniem 1 września 2009 r.**

Najważniejsze zmiany zostały wprowadzone w przeredagowanym ustępie 2 pkt 2 do art. 42. **Dotychczas przepis ten stanowił, że w ramach czasu pracy, który nie może przekraczać 40 godzin na tydzień, nauczyciel obowiązany jest realizować, bez dodatkowego wynagrodzenia inne czynności i zajęcia wynikające z zadań statutowych szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć opiekuńczych i wychowawczych, wynikających z potrzeb i zainteresowań uczniów.** W poprzedniej nowelizacji Karty Nauczyciela, dokonanej Ustawą z dnia 25 lipca 2008 r. (Dz. U. nr 145, poz. 917) do art. 42 został dodany ust. 2b, który stał się uzupełnieniem ust. 2 pkt 1, stanowiąc, że **w ramach pensum nauczycielskiego nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego.** Stanowiło to usankcjonowanie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2007 r. (OSNP nr 21-22, poz. 306), który stwierdził, że **udział w części ustnej egzaminu maturalnego jest pracą dydaktyczną, za którą przysługuje odrębne wynagrodzenie, jeżeli jest wykonywana w godzinach ponadwymiarowych.** Jednocześnie w ustawie tej został uzupełniony ust. 2 w art. 42 przez dodanie, że **w ramach innych czynności, wynikających z zadań statutowych szkoły, nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć także w przeprowadzaniu odpowiednio: sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu maturalnego – z wyjątkiem części ustnej – bez dodatkowego wynagrodzenia.**

W wyniku ostatniej, omawianej, nowelizacji Karty Nauczyciela, nastąpiło dalsze uzupełnienie art. 42 ust. 2 pkt 2 przez dodanie w nim, że – **w ramach czasu pracy, który nie może przekraczać 40 godzin na tydzień, oraz ustalonego wynagrodzenia – nauczyciel jest obowiązany realizować:**

„2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów, z tym że w ramach tych zajęć:

a) nauczyciel szkoły podstawowej i gimnazjum, w tym specjalnych, jest obowiązany prowadzić zajęcia opieki świetlicowej lub zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze 2 godzin w tygodniu,

b) nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej, w tym specjalnej, jest obowiązany prowadzić zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze 1 godziny w tygodniu”

Jednocześnie został utrzymany w mocy, w niezmienionym brzmieniu, omówiony wyżej ust. 2b do art. 42, wprowadzony Ustawą z dnia 25 lipca 2008 r.

W związku z tym, **art. 42 Karty Nauczyciela, od ustępu 1 do ustępu 3** – po ostatniej nowelizacji – otrzymał następujące brzmienie:

„1. Czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin na tydzień.

2. W ramach czasu pracy, o którym mowa w ust. 1, oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować:

1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w ust. 3 lub ustalonym na podstawie ust. 4a albo ust. 7;

2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów, z tym że w ramach tych zajęć:

a) nauczyciel szkoły podstawowej i gimnazjum, w tym specjalnych, jest obowiązany prowadzić zajęcia opieki świetlicowej lub zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze 2 godzin w tygodniu,

b) nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej, w tym specjalnej, jest obowiązany prowadzić zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze 1 godziny w tygodniu;

3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

2a. Nauczyciel, na swój wniosek złożony na piśmie do dyrektora szkoły przed rozpoczęciem zajęć w danym roku szkolnym, może realizować zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze w wymiarze określonym w ust. 4a. Dyrektor szkoły może wyrazić zgodę na realizację zajęć w danym roku szkolnym w ustalonym z nauczycielem wymiarze określonym w ust. 4a, jeżeli taka możliwość wynika z zatwierdzonego przez organ prowadzący szkołę arkusza organizacyjnego szkoły.

2b. W ramach:

1) zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1, nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego;

2) innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, o których mowa w ust. 2 pkt 2, nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć w przeprowadzaniu odpowiednio: sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu maturalnego – z wyjątkiem części ustnej.

3. Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć ustala się, z zastrzeżeniem ust. 2a i 4a, według następujących norm.”

Wykazu tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla poszczególnych stanowisk pracy nie zamieszcza się.

Zwolnienia z obowiązku prowadzenia zajęć wymienionych w ust. 2 lit. a i b z tytułu pełnionej funkcji oraz zmniejszanie wymiaru ich wykonywania z tytułu zatrudnienia w niepełnym wymiarze zajęć i z tytułu niezdolności nauczyciela do pracy zostały określone w dodanych do **art. 42 ustępach 3a-3c** w brzmieniu:

„3a. Obowiązku prowadzenia zajęć w wymiarze określonym w ust. 2 pkt 2 lit. a i b nie stosuje się do dyrektora i wicedyrektora szkoły oraz nauczyciela, który obowiązki dyrektora lub wicedyrektora szkoły pełni w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono to stanowisko, a także do nauczycieli kolegów nauczycielskich, nauczycieli kolegów pracowników służb społecznych, nauczycieli szkół artystycznych i nauczycieli szkół, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1a.*

* Art. 1 ust. 2 pkt 1a KN dotyczy nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych przed dniem wejścia w życie Ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 137, poz. 1304) w publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych działających na podstawie Ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. nr 64, poz. 414, ze zm.).

3b. Nauczycielowi zatrudnionemu w niepełnym wymiarze zajęć, wymiar zajęć, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a i b, w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w ust. 7a pkt 2, obniża się proporcjonalnie do wykonywanego wymiaru zajęć.

3c. Wymiar zajęć, o którym mowa:

1) w ust. 2 pkt 2 lit. a, ulega obniżeniu o 2 godziny,

2) w ust. 2 pkt 2 lit. b, ulega obniżeniu o 1 godzinę
za każdy tydzień niezdolności nauczyciela do pracy, w półrocznym okresie rozliczeniowym.”

Sposób rejestrowania i rozliczania zajęć i czynności realizowanych w ramach czasu pracy nauczyciela został określony w dodanym do **art. 42 ustępie 7a** w brzmieniu:

„7a. Zajęcia i czynności realizowane w ramach czasu pracy nauczyciela:

1) o których mowa w ust. 2 pkt 1, z wyłączeniem zajęć i czynności realizowanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych działających na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. nr 115, poz. 728 i nr 171, poz. 1056), są rejestrowane i rozliczane w okresach tygodniowych odpowiednio w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć;

2) o których mowa w ust. 2 pkt 2, z wyłączeniem zajęć i czynności realizowanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych działających na podstawie ustawy wymienionej w pkt 1, realizowane w wymiarze określonym w ust. 2 w pkt 2 odpowiednio w lit. a i b, są rejestrowane i rozliczane w okresach półrocznych w dziennikach zajęć pozalekcyjnych”

Wymiar zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a KN w okresie od 1 września 2009 r. do 31 sierpnia 2010 r. oraz wymiar obniżenia tych zajęć w okresie od 1 września 2009 r. do 31 sierpnia 2010 r. za każdy tydzień niezdolności nauczyciela do pracy określa art. 5 omawianej ustawy w brzmieniu:

„Art. 5.

1. Wymiar zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy wymienionej w art. 1, wynosi od dnia 1 września 2009 r. do dnia 31 sierpnia 2010 r. – 1 godzinę tygodniowo.

2. Od dnia 1 września 2009 r. do dnia 31 sierpnia 2010 r. wymiar zajęć, o którym mowa w ust. 1, ulega obniżeniu o 1 godzinę za każdy tydzień niezdolności nauczyciela do pracy, w półrocznym okresie rozliczeniowym.”

mec. Bogumił Soczyński